

हरिकथामृतसार - ०३

व्याप्ति संधि

हरिकथामृतसार गुरुगळ । करुणदिंदापनितु पेळुवे ।
परम भगवद्भक्तरीदनादरदि केळुवुदु ॥

पुरुषरूपत्रय पुरातन । पुरुष पुरुषोत्तम क्षराक्षर ।
पुरुषपूजितपाद पूर्णानंदज्ञानमय ॥
पुरुषसूक्तसुमेय तत्तत्पुरुष ह्युष्करनिलय मह ।
पुरुषजांडांतरदि बहिरदि व्याप्त निर्लिप्त ॥ ०३-०१ ॥

स्त्री नपुंसक पुरुष भू सलि । लानलानिल गगन मन शशि ।
भानु काल गुण प्रकृतियोळगोंदु तानल्ल ॥
एनु इवन महामहिमे कडे । गाणरजभवशक्रमुखरु नि ।
धानिसलु मानवरिगळवडुवदे विचारिसलु ॥ ०३-०२ ॥

गंध रस रूप स्पर्श शब्दोंदु तानल्लदरदर पेस ।
रिंद करेसुत जीवरिगे तर्पकनु तानागि ॥
पोंदिकोंडिह परम करुणा सिंधु शाश्वत मनवे मोदला ।
दिद्रियगळोळगिहु भोगिसुतिहनु विषयगळ ॥ ०३-०३ ॥

श्रवण नयन घ्राण त्वग्रस । निवुगळलि वाक् पाणि पादा ।
द्वयवगळलि तद्गुणगळलि तत्पतिगळोळगे ॥
प्रविततनु तानागि कृतिपति । विविधकर्मव माडि माडिसि ।
भवके कारणनागि तिरुगिसुतिहनु तिळिसदले ॥ ०३-०४ ॥

गुणि गुणगळोळगिहु गुणिगुण । नेनिसुवनु गुण बद्धनागदे ।
गुणज पुण्यापुण्यफल ब्रह्मादिचेतनके ॥
उणिसुतवरोळगिहु वृजिना । र्दन चिदानंदैकदेहनु ।
कोनेगे सचराचरजगद्भुकुवनिपनव्ययनु ॥ ०३-०५ ॥

विद्ये तानेंदेनिसिकोंबनि । रुद्धदेवनु सर्वजीवर ।
बुद्धियोळ् नेलेसिहु कृतिपति बुद्धियेनिसुवनु ॥
सिद्धि येनिसुव संकरुषण प्रा । सिद्धनामक वासुदेवन ।
वद्यरूपचतुष्टयगळरितवने पंडितनु ॥ ०३-०६ ॥

तनुचतुष्टयगळोलु नारा।यणनु हत्कमलाख्य सिंहा ।
सनदोळनिरुद्धादि रूपगळिंद शोभिसुत ॥
तनगे ताने सेव्य सेवक।नेनिसि सेवासक्त सुररोळ ।
गनवरत नेलेसिद्दु सेवेय कैकोबनवरंते ॥ ०३-०७ ॥

जागर स्वप्नगळोलु वर।भोगिशयन बहु प्रकार वि ।
भागैसि निरंशजीवर चिच्छरीरवनु ॥
भोगवित्तु सुषुप्तिकालदि । सागरव नदि कूडुवंते वि ।
योगरहितनु अंशगळनेकत्रवैदिसुव ॥ ०३-०८ ॥

भार्यरिंदोडगूडि कारण । कार्यवस्तुगळल्लि प्रेरक ।
प्रेर्य रूपगळिंद पटतंतुगळवोलिद्दु ॥
सूर्यकिरणगळंते तन्नय । वीर्यदिदलि कोडुत कोळुतिह ।
नार्यरिगे ईतन विहारवु गोचरिपुदेनो ॥ ०३-०९ ॥

जनक तन्नात्मजगे वर भू।षण दुकूलव तोडिसि ता वं ।
दनेय कैकोळुतवन हरसुत हरुषबडुवंते ॥
वनरुहेक्षण पूज्य पूजक।नेनिसि पूजा साधनपदा ।
र्थनु तनगे तानागि फलगळनीव भजकरिगे ॥ ०३-१० ॥

तंदे बहुसंभ्रमदि तन्नय।बंधु बळगव नेरहि मदुवेय ।
नंदनगे ता माडि मनेयोळगिडुव तेरनंते ॥
इंदिराधव तन्न इच्छेग।ळिंद गुणगळ चेतनके सं ।
बंधगैसि सुखासुखात्मक संसृतियोळिडुव ॥ ०३-११ ॥

त्रृणकृतालय दोळगे पोगे सं।दणिसि प्रति छिद्रदलि पोरम ।
दटनलनिरवनु तोरि तोरदलिप्प तेरनंते ॥
वनजजाडदोळखिळ जीवर।तनुविनोळहोरगिद्दु काणिस ।
दनिमिषेशनु सकल कर्मव माळपनवरंते ॥ ०३-१२ ॥

पादपगळडिगेरेये सलिलवु । तोदु कोबेगळुळ्ळि पुष्प ।
स्वादु फलवीवंददलि सर्वेश्वरनु जनरा ॥
राधनेय कैकोडु ब्रह्म भ।वादिगळ नामदलि फलवि ।
तादरिसुवनु तन्न महिमेयतोरगोड जगके ॥ ०३-१३ ॥

श्रुतिततिगळिगे गोचरिसद । प्रतिमजानंदात्मनच्युत ।
वितत विश्वाधार विद्याधीश विधिजनक ॥
प्रतिदिवस चेतनरोळगे प्रा।कृतपुरुषनंददलि संचरि ।
सुत नियम्यनियामकनु तानागि संतैप ॥ ॥०३-१४॥

मन विषयदोळगिरिसि विषयव । मनदोळगे नेले गोळिसि बलु नू ।
तनवु सुसमीचीनविदुपादेयवेंदरुपि ॥
कनसिलादरु तन्न पादव । नेनेवनीयदे सर्वरोळगि ।
दनुभविसुवनु स्थूलविषय विश्वनेंदनिसि ॥ ॥०३-१५॥

तोदकनु तानागि मन मोद।लाद करणदोळिदु विषयव ।
नैदुवनु निजपूर्णसुखमय ग्राह्य ग्राहकनु ॥
वेदवैद्यनु तिलियदवनो।पादि भुजिसुतेल्लरोळगा ।
ह्लाद पडुवनु भक्त वत्सल भाग्यसंपन्न ॥ ॥०३-१६॥

नित्य निगमातीत निर्गुण । भृत्यवत्सल भयविनाशन ।
सत्यकाम शरण्य श्यामल कोमलांग सुखि ॥
मत्तनंददि मर्त्यरोळहोर।गेत्त नोडलु सुत्तलिप्पनु ।
अत्यधिक संतुप्त त्रिजगद्व्याप्त परमाप्त ॥ ॥०३-१७॥

पवि हरिन्मणि विदुमद स।च्छविगळंददि राजिसुत मा ।
धव निरंतर देवदानवमानवरोळिदु ॥
त्रिविधगुण कर्म स्वभावव । पवनमुख देवांतरात्मक ।
दिवसदिवसदि व्यक्त माडुतलवरोळिदुगिप ॥ ॥०३-१८॥

अणुमहत्तिनोळिप घनपर।माणुविनोळगडगिसुव सूक्ष्मव ।
मुणुगिसुव तेलिसुव स्थूलगळवन मायविदु ॥
धनुजरक्कसरेल्लरिवनोळु । मुनिदु माडुवदेनुलूखल ।
ओनकेगळु धान्यगळ हणिवंददलि संहरिप ॥ ॥०३-१९॥

देव मानव दानवरु ऐं।दी विधदलावागलिप्परु ।
मूवरोळगिवगिल्ल स्नेहोदासीन द्वेष ॥
जीवरधिकारानुसारद।लीव सुख संसार दुःखव ।
ता उणदलवरवरिगुणिसुव निर्गताशननु ॥ ॥०३-२०॥

ऐल्लि केळिदरेल्लि नोडिद । रेल्लि बेडिदरेल्लि नीडिद ।
रल्लि ओडिदरल्लि आडिदरेल्लि इरुतिहनु ॥
बल्लिदरिगतिबल्लिदनु सरि । यिल्ल इवगावल्लि नोडलु ।
खुल्ल मानवरोल्लनप्रतिमल्ल जगकेल्ल ॥ ॥०३-२१ ॥

तप्त लोहवु नोळ्प जनरिगे । सप्तजिह्वन तेरदि तोर्पुदु ।
लुप्तपावक लोह कांबुदु पूर्वदोपादि ॥
सप्तवाहन निखिल जनरोळु । व्याप्तनादुदरिंद सर्वरु ।
आप्तरागिहरेल्ल कालदि हितव कैकोडु ॥ ॥०३-२२ ॥

वारिदनु मळेगरेये बेळेदिह । भूरुहंगळ चित्र फलरस ।
बेरे बेरिप्यंते बहुविध जीवरोळगिदु ॥
मारमणनवरवर योग्यते । मीरदले गुणकर्मगळनु ।
सार नडेसुव देवनिगे वैषम्यवेल्लिहुदो ॥ ॥०३-२३ ॥

वारिजाप्तन किरणमणिगळ । सेरि तत्तद्वर्णगळनु वि ।
कारगैसदे नोळ्परिगे कंगोळिसुवंददलि ।
मारमण लोकत्रयदोळिह । मूरु विध जीवरोळगिदु वि ।
हारमाडुवनवर योग्यते कर्मवनुसरिसि ॥ ॥०३-२४ ॥

जलवनपहरिसुव घळिगेब । ट्टलनुळिदु जैघंटे कैपिडि ।
देळेदु होडेवंददलि संतत कर्तु तानागि ॥
हलधरानुज पुण्यपापद । फलगळनु देवासुरर गण ।
दोळु विभागव माडि उणिस्तुत साक्षियागिप्प ॥ ॥०३-२५ ॥

पोदि कोडिह सर्वरोळु सं । बंधवागदे सकलकर्मव ।
रंददलि ता माडि माडिसि तत्फलगळुणदे ॥
कुंददणु महत्तेनिप घट । मंदिरदि सर्वत्र तुंबिह ।
बांदळद तेरनते इरुतिप्पनु रमारमण ॥ ॥०३-२६ ॥

काद कब्बिण हिडिदु बडियलु । वेदनेयु लोहगळिगल्लदे ।
आदुदेनै अनळगा व्यथे एनु माडिदरु ।
आदिदेवनु सर्वजीवर । कादुकोडिहनोळहोरगे दुः ।
खादिगळु संबंधवागुववेनो चिन्मयगे ॥ ॥०३-२७ ॥

